

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XII. Deus prohibuit sibi offerri Bubones & noctuas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

quia ne unicum quidem momentum habebit postea, quo possit vel micam lucrari. Adeoque qui hoc tempus non impendit ut operetur bonum, totus vult esse Malus, quia postea nullum poterit Malo remedium adhibere.

Hinc S. *Conradus* Episcopus *Hildefemiensis*, ut narrat *Cantipratanus* Lib. 1. *Apum* cap. 3 semper illud *D. Pauli* monitum repetebat in corde: *Dum tempus habemus operemur bonum*: Dederat illi occasionem ad hoc visio quædam quam habuerat. Surrexerat nocte ut studeret, sequenti die dicturus ad populum, cum in extasim raptus videre sibi visus est præfulem quemdam mitra insignem rapi ad Dei tribunal. Examinatur continuo causa ab assidentibus, & mox fertur in illum mortis sententia, exiit infula, annulo, cæterisque præfulis ornamentis, traditurque in manus carnificis. Tum qui iudicio aderant, loco surgentes, discedebant, dicentes ad invicem: *Ergo operemur bonum dum tempus habemus*. Hoc facto, rediit ad se *Conradus*, & cum totus tristis secum cogitaret quis ille esset quem viderat in visione damnatum, pulsat ad ostium servus qui Dominum suum vespere proxime elapso subita morte extinctum narrat: Vixerat hic non secundum dignitatem suam, sed infamis vitæ & moribus. Hac visione percussus *Conradus* Episcopus, assidue habebat præ oculis illud: *Ergo dum tempus habemus operemur bonum*. Et quidem instanter, non differendo de die in diem, ut inquit *Salomon*, quia, ut ait *Iob*, *breves dies hominis sunt*; Ergo dum negligimus unum, & alterum, & tertium, omnes effluerunt antequam adverterimus.

Concludo hunc discursum & dico: Videmus passim caelo excludi qui instar corvi nihil aliud clamant, quam cras, cras, & illud cras durat usque ad mortem, quid mirum si Deus tales nullo modo velit admittere ad suum obsequium, sicuti olim corvos volebat sibi offerri in sacrificium.

DISCURSUS XII.

Deus prohibuit sibi offerri Bubones & noctuas.

Non oportet longe quærere, nec diu speculari quinam per hoc animalium genus significantur, notæ sunt illorum proprie-

0003

prie-

prietates. Primo enim non ferunt lucem solis, quia cæci sunt in luce. 2. Acute vident in tenebris, & ideo semper volant de nocte, & versantur in obscuro.

Invidiæ e-
jusque de-
scriptio.

Primo ergo hic designantur ii qui lucem alienam, hoc est, virtutes vel felicitatem non ferunt, hoc est, invidi, de quibus communi proverbio dicimus: Non possunt ferre quod sol luceat in aqua, quia tunc maximè ferit oculos.

2. Designantur ii qui assidue in obscuro versantur, & tenebras quærunt ut tanto liberius peccent.

Incipiamus à primis, de hisce sic loquitur *D. Antoninus Part. 3 Tit. 8 cap. 1.* Sicut aves nocturnæ non ferunt lucem diei, sed noctis tenebras amant, sic invidi non ferunt alienam felicitatem, sed bene adversitates.

Hoc vitium ita execratur Chrysostomus ut dicat *Hom. 46 in Genes.* Tale malum est invidia, ut suâ malitiâ reliqua omnia superet.

Vultis hoc probatum videre? 1. Nullum est vitium ex quo homo non accipiat aliquam voluptatem, veram vel fictam. Interroga furem quare diripiat aliena? respondebit cum *Livio Lib. 6.* Maxima dulcedo est ex alienis fortunis ditari: Vel cum *Salomone Prov. Cap. 9.* *Aque furtivæ dulciores sunt.*

Interroga avarum quid ita sordide vivat? respondebit cum *Poëta:* Omnis mea voluptas est spectare pecunias jacentes in arca, easque suo tempore numerare.

Interroga superbum, quid ita se extollat, aut jactet? respondebit cum *Persio Satyra 1.* *Pulchrum est digito monstrari & dicitur hic est.*

Interroga hominem gulosum aut temulentum, quid ita sit effusus in cibum & potum? respondebit cum *Davide Psal. 103.* *Vinum letificat cor hominis,* pellit curas, & melancholias.

Interroga hominem aspirantem ad magna officia & dignitates, quare terat limina aulæ, gratiam captet magnatum? respondebit cum *Ecclesiastico cap. 10.* Quid jucundius quam gloria divitum honoratorum? Vel cum *D. Thoma 2, 2 q. 103.* Nihil potest esse in rebus humanis vel corporalibus majus honore.

Interroga hominem libidinosum quid tantopere videat in luxuria? ille præ cæteris respondebit, voluptates.

Interroga hominem vindictivum quid spectet in hosti malefaciendo.

ciendo? respondebit: Potestne majus esse solatium quam defendere honorem suum?

Interroga hominem impium cur tam libere, & sine ullo fræno præcepta Dei, & Ecclesiæ transgrediatur? respondebit: *Non bene pro me libertas venditur auro.*

Denique enumera singillatim omnia quæ sunt in mundo peccata & mala, nullum prorsus inuenies, in quo homines non inueniant aliquam voluptatem vel emolumentum, præter solam inuidiam. Tantum enim abest ut inuidendo aliquam habeat voluptatem, ut è contrario dicat *Curtius Lib. 2* quod sit tormentum sui ipsius, & *Augustinus Serm. 83 de Temp.* Vocat *carnificem animi*. Jam vero quid ex invidia emolumenti? nihil, nec enim invidus unquam ditescet ex bonis alterius cui invidet. Ergo ex hac parte, ut ait *D. Chrysostomus* nullum malignius vitium quam Invidia.

Ex altera parte, omnia reliqua peccata habent pro objecto malum, unde non mirum si inde malum eliciant: Sed Invidia habet pro objecto virtutem & bonum; Et ex bono malum elicere, hoc, inquit idem *Chrysostomus*, diabolicum est: Propterea *Bellovacensis in Spec. morali Lib. 3 Part. 4 Distinct. 1.* Invidos comparat araneæ: Sicut, inquit, aranea, quidquid fugit è floribus, in venenum convertit, sic invidus omne bonum proximi capit in malam partem, ac corrumpit: Adeoque vere avis nocturna est quæ non fert lucem.

Exempla hanc veritatem clare ostendent. Scriptura non semel dicit Scribas & *Phariseos Christo* inuidisse: Unde hoc patet? ex eo præsertim quod nullum pœne opus bonum faceret *Christus* ex quo non traheret malum. Docebat in Synagogis, prædicabat in templo, at illi dicebant: Unde hæc illi scientia? filius fabri est, numquam studuit. Multos convertebat de plebe: At illi dicebant: Numquid aliquis ex principibus in illum credidit? Ejiciebat demones: At illi dicebant: Facit hoc in potestate diaboli. Ibat ad convivia ut peccatores converteret. At illi dicebant: Potator vini est: Sanabat ægros, at illi dicebant, illum esse peccatorem. Remittebat peccata, & dicebant illum esse blasphemum.

En meras noctuas quæ lucem virtutum in alio non ferunt, ideo vel illas conspurcant, vel conantur imminuere, vel tegere ne appareant.

Poteris hoc videre in illis aulicis de quibus loquitur Scriptura

Lib. 4.

Lib. 4. Reg. cap. 1. Ægrotabat rex *Ochozias*, dixitque ad aliquot nobiles sibi adstantes: *Ite, consulite Beelzebub Deum Accaron, utrum vivere queam de infirmitate hac.* Cum irent, occurrit illis in via *Elia*, dixitque ad eos: *Numquid non est Deus in Israël ut eatis ad consulendum Beelzebub Deum Accaron? redite, & dicite regi vestro. De leillo quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris.* Illi reversi nararunt regi quid vir quidam sibi occurrens in via dixisset. *Cujus figura & habitus,* inquit rex, *est vir ille qui occurrit vobis?* responderunt: *Vir pilosus, & zona pellicea accinctus renibus.* Ergone in *Elia* aliud nihil eminebat nisi pellis & barba? nullus ergo in vultu pallor ex jejuniis? nullæ notæ Sanctitatis in oculis? nullus fervor in verbis? nulla gravitas in toto corpore? nulla in canâ cæsarie majestas? nulla singularis modestia in gestibus & actionibus? Quis dubitat? Sed isti nomines, ne regem turbarent, volebant contemptim agere de *Elia*, ut rex ipsius dicta non multum curaret. Propterea nihil de ipsius virtutibus, has tegunt, & hoc unum ajunt, vir est cum zona pellicea, & proluxa barba; sic faciunt invidi, dum virtutes aliorum non ferunt, quantum possunt invidiunt, vel conantur ita suppressere ut non appareant.

Itaque cum illi homines lucem non ferant sicut bubones & noctuæ, non vult Deus illas admittere ad suum obsequium, sed indignos & ineptos illos æstimat qui sibi offerantur in sacrificium.

Alterum genus hominum quod avibus nocturnis simile est, sunt illi qui assidue versantur in tenebris, vel ut tanto liberius peccent quasi Deus illos non videat, vel quia illos pudet *Christum*, ejusque virtutes coram hominibus profiteri.

Erubescensia in colendo Deo.

Ex postremo genere fuit *Nicodemus*. *Hic,* inquit *D. Joannes cap. 3.* *Venit ad Iesum nocte:* Quid veniebat facturus? ut veritatis viam disceret à *Christo*, tanquam cælesti magistro, sic enim incipiebat suum colloquium. *Rabbi, scimus quia à Deo venisti, nemo enim potest hæc signa facere que tu facis nisi fuerit Deus cum eo:* Profitebatur *Christi* divinitatem, & volebat ab illo doceri: Valde bene: Sed quare venit de nocte? quare hoc non facit pleno die ut omnes videant? Erat, inquit *Joannes*, *ex Phariseis, & princeps Judæorum.* Quid inde? pudebat tantum doctorem, ac principem, in conspectu aliorum ad *Christum* accedere, ab eoque doceri, quem plerique alii contemnebant ut hominem abjectum, nulliusque doctrinæ. Quid hoc ad illum? quid curabat aliorum judicia, quando ipse ja-

dicabat *Christum* venisse à Deo, Deum esse cum illo, eumque esse divinum doctorem, hominemque de cælo delapsum? an debebat illum pudere ad talem hominem accedere, & non curare quid alii dicerent? Turpiter ergo erravit *Nicodemus* quod ad *Iesum* veniret de nocte, in tenebris, & forte antequam intraret sapius circumspexit an nullus illum videret: Pessimus pudor in viro tam sapiente, quem aliqui putant propterea à *Christo* non fuisse adscitum inter Apostolos. Hunc tamen metum *Nicodemus* sua generositate postea emendavit, quando pleno die venit ad montem *Calvaria*, & adstantibus *Judeis Christum* de cruce deposuit, ejusque corpus pretiosissimis unguentis condidit, suisque manibus posuit in sepulchro.

Alioquin dicit *Christus Luca cap. 9. Qui me erubuerit, & meos sermones, hunc filius hominis erubescet coram Patre, & Sanctis angelis, cum venerit in majestate sua.*

Ex priore genere fuerunt illi de quibus *Salomon* agit *Prov. cap. 7 & Ecclesiast. cap. 23.* In primo loco dicit se aliquando prospexisse ex fenestra, & ex una parte vidisse juvenem stantem ad angulum plateæ, & ex alia parte meretricem egredientem è domo sua, mulierem, inquit, garrulam, & vagam, quietis impatientem, nec valentem in domo consistere, nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos insidiantem, denique totam ornatam atque compositam ad capiendas animas. Hæc involat in collum juvenis, osculatur, & suis sermonibus, inquit *Salomon*, & blanditiis ita seduxit juvenem, ut illam sequeretur in domum ad peccandum. Quandonam hæc fiebant? *ad vesperascente die*, inquit, *in noctis tenebris & caligine*, plane sicut hubones & noctuæ semper volant de nocte, sic peccatores, inquit *David, Psal. 81*, præsertim luxuriosi, *in tenebris ambulant, & nescierunt, neque intellexerunt, Deum ubique esse præsentem.*

In altero loco hujusmodi homines etiam describit *Salomon* hoc modo: Homo adulter, inquit, dicit: *Tenebrae me circumdant, & parietes cooperiunt me: Quis me videt? nemo circumspicit me, quem veror?* Itane vero? inquit *Salomon*, an ergo nescis quod oculus Domini omnia videat, & oculi ipsius lucidiores sint super solem, circumspicientes omnes vias hominum, & hominum corda intuentes in absconditas partes? quasi diceret: Tu fugis lucem, quæris tenebras, volas de nocte, ut pecces, quid tenebræ te juvabunt quando Deus omnia videt?

Præsentia
Dei.

Quænam est ista insania? exclamat *Ambrosius Apolog. de David cap. 10.* Hominum oculos fugimus, & in conspectu Dei, quæ sunt indigna, committimus, Deum arbitrum omnium esse scimus, & eo teste peccamus. Frustra clamamus, *tenebra nos circumdant*, Deus videt: *Parietes nos cooperiunt*, Deus videt: Nemo hominum nos circumspicit, Deus videt: Frustra petimus, *quis nos videt?* Deus videt: Sed tu, inquit *Ambrosius*, in *Psal. 118*, hoc non vis credere, ne debeas tibi cavere. Putas ergo quod Deus te adulterantem in tenebris non deprehendet, qui te etiam in corde videt adulterantem?

Quando *David* inter parietes cubiculi sui scribebat Epistolam illam letiferam *Vria*, nemo aderat, sed Deus videbat: Quando summo palatii sui spectabat *Bethsabeam*, eamque concupiebat in corde, istam cogitationem in corde videbat Deus? Quando cum illâ peccabat in tenebris, nemo aderat, sed Deus videbat: Quando duo senes in pomario sollicitabant *Susannam*, nemo aderat, sed Deus videbat: Sic quando tu adolescens solus in cubiculo tuo scribis amatorias litteras, Deus videt: Quando obscuro vespere liberius agis, alibi in angulo cum altero sexu; Deus videt: Et tu fave vel ancilla quando inter vos aliquid dicitis vel agitis minus honestum, Deus videt. Denique Deus, inquit *Augustinus Epist. 3*, totus oculus est: Si egrederis, vidêris; Si intras, vidêris; Si lucerna extincta est, videt te, aut ergo castus esto, aut si peccare vis, quære ubi te Deus non videat, & fac quod vis: Quam ergo stultum est quærere tenebras ut fugias oculos hominum, quando nusquam potes effugere oculos Dei?

Audi hominum Ethnicum de hac re loquentem, & stupe: hæc est Philosophus *Seneca Epist. 43.* Quid prodest, inquit, ab homine aliquid esse secretum? nihil Deo clausum est, interest animis nostris, & cogitationibus medius intervenit. Adeoque, inquit *D. Thomas, Opusc. 58 cap. 2.* Si Dominum præsentem & omnia videntem cogitaremus, vix, aut numquam peccaremus.

Patet hoc 1. in Patriarcha *Iosepho*: Erat uxor *Putipharis* sola cum illo in domo, dicit enim Scriptura: *Nullus erat in domo*: Intrat ille solus cubile suum nemine conscio, sollicitatur ad adulterium: Non alio clypeo, inquit *Basilius*, se armavit, & victor evasit quam præsentia Dei creatoris sui.

Susanna videbat ostia pomarii sui clausa, altos parietes, à nemine

ne mortalium se conspici posse: Dicunt illi Seniores: *Ecce ostia por-
maris clausa sunt, nemo nos videt.* Itane vero cogitabat secum *Susan-
na, nemo nos videt* ? ubi ergo est Deus ! Quapropter, inquit, no-
lo peccare *in conspectu Domini*: Ille nos videt.

Hinc cum olim magnus ille Philosophus Christianus *Athenago-
rus* vellet probare *M. Aurelio* Imperatori & filio ejus *Commodo*,
falsa esse scelera quæ Christianis Ethnici imputabant, hanc ra-
tionem adferebat: Christianos credere quod Deus illos vide-
ret noctu diuque, & omni loco, non modo dicta & facta, sed
etiam cogitationes, & animi sensus. Ergo necesse est, inquit, ut
in illis sit magnus timor peccandi, & reverentia tantæ majestatis
presentis.

Denique qui hæc non considerant, tenebras quærunt ut pec-
cent, volant de nocte, sicut aves nocturnæ, ideo merito tales
à Deo arcentur ab aris, expelluntur è templo tanquam prorsus
indigni qui Deo offerantur.

DISCURSUS XIII.

Vetuit Deus sibi offerri porcos.

Princeps Medicorum *Galenus Libel. de Animal.* ait: Bruta quæ-
dam, ut Simia, externis partibus hominem referunt; inter-
nis vero nullum animal homini tam simile quam Porcus; quamob-
rem, inquit, anatomiam in eo instituimus, & deprehendimus
eandem compositionem, numerum, & symmetriam omnium
partium in Porco quæ est in homine, unde recte per anagramma
corpus, dici potest *Porcus*.

Sed non minorem similitudinem habet homo impurus cum
Porco quoad vitam & mores. Enim numquam Porci cælum
aspiciunt, sed semper incedunt capite oculisque demissis in terram.
Nulla illis major voluptas quam volutari in luto, & sordibus,
& sordes comedere: Ita, inquit, *Origenes Hom. in Psal. 17.* Porcis
similes dicuntur ii, qui impuditiæ sordibus delectantur sicut
Porci, qui fetorem omnem tanquam odorem suavissimum expe-
ctant. Hinc olim, etiam inter Ethnicos, teste *Horatio Lib. 1. Epist. 4.*
homines luxuriosi Porci vocabantur.

*Luxuriã
& forni-
catio.*

Ppp 2

Credo